

היקום של דאגלס אדמס

היו שלום ואל תשכחו מגבת

12 שנים חלפו מאז מותו של הסופר דגלס אדמס, אבל מעריציו עדיין הולכים אחריו. מחר יצוין בישראל ובשאר הגלקסיה "יום המגבת" הבינלאומי, שבמסגרתו לא צריך לעשות דבר מלבד לאכול בוטנים, לשנות בירה וכמובן, לשאת מגבת

משה גלעד

אורן משקובסקי, אנימטור ישראלי בן 38 מגבעתיים, אמר לי: "יום המגבת הוא החג היחיד שאני חוגג. יש בו היגיון. הוא מבוסס על משהו שאני אוהב. זאת דרך מצוינת לחלוק כבוד לאדם שכתבתו הסבה לי הנאה עצומה. הרעיון של יום המגבת כל כך מופרך שזה כיה אדיר". דברים דומים אומרים כמה קוראים נאי-מנים אחרים של אדמס בישראל. ערן ארבל, סטודנט בטכניון, מסביר ש"דאגלס אדמס היה הרבה יותר מסופר מדע בדיוני מוצלח. הוא היה בן אדם נהדר, עם חוש הומור, אהבה לטבע, רצון לשימור, להפצת ידע. יום המגבת זאת הדרך של המכירים בזה להביע תמיכה ואהדה".

35 שנים עברו מאז כתב אדמס את שבחי המגבת ב"מדריך הטרמפיסט לגלקסיה". אף אחד עדיין לא שמע אז על רשת האינטרנט.

בות בינינו הם חותמים על המיילים: "בברכה, ידידי הפלסטיק שלך מארגון יום המגבת, שכף לבלות אתם".

מעט סופרים זכו למחווה אוהבת כל כך של מעריציהם. מעט מאוד יצירות זכו לפופולריות האדירה שלה זוכים ספריו של אדמס. מגי פיליפס מהסוכנות הספרותית הוותיקה "אד ויקטור" בלונדון מייצגת את אדמס עד היום. להערכתה נמכרו עד כה 15 מיליון עותקים מספריו. הם תורגמו ל-40 שפות ולדבריה הם ממשיכים למכור עשרות אלפי עותקים בכל שנה באנגליה בלבד. הסוכנות אמנם לא מעורבת באירועי יום המגבת אבל פיליפס עצמה צעדה בעבר בכמה מן התהלוכות האלה. רבים מהמשתתפים הם לדבריה מעריציו הוותיקים של אדמס עוד משנות ה-70. חלקם מגיעים היום עם ילדיהם שבגרו ונהפכו לאוהבי כתיבתו של אדמס.

צדק. מגבת גורמת לנו שמחה. ההתעטפות בה מביאה נחמה, אולי אפילו אושר. השימושים שלה רחבים הרבה יותר משיא פעם שיערתי. כך גם האהבה לה זוכה אדמס 12 שנים לאחר מותו. עובדה אחת נוספת שאי אפשר להתעלם ממנה - כמעט כל המרואיינים, מישראל ומחול, שילכו במהלך השיחה קוד מלים שמעיד שהם מכירים וזוכרים את הספרים ולמעשה שייכים לקבוצה או מועדון גלובלי של אוהבי אדמס. לא צריך לדעת הרבה - די לזהות את המספר 42, המגבת ההכרחית, הסבל שגורמת שירה ווגונית, הוראות להכנת תה וברכת הפרידה שאי אפשר בלעדיה - "היו שלום ותודה על הדרגים".

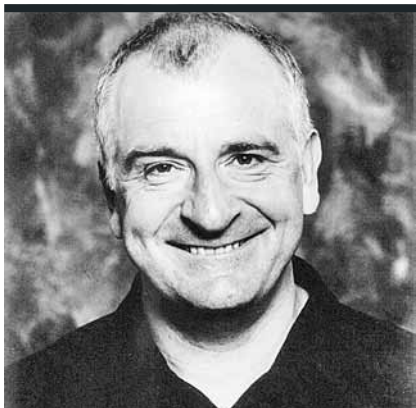
אתר יום המגבת (www.towelday.org) מרכז אירועים שמתקיימים בעשרות מדינות. אלפים משתתפים בהם, גם בישראל. המפעילים את האתר אינם מזדהים בשמם. בהתכת-

ללי ההתנהגות ביום המגבת פשוטים - שאו אתכם במשך היום מגבת, שתו בירה, אכלו בוטנים ואם אפשר השתדלו גם לזכור את העצה הטובה ביותר של המדריך - בלי פניקה. בפרק השלישי של "מדריך הטרמפיסט לגלקסיה" פירט דאגלס אדמס את יתרונותיה של המגבת, ציוד חובה למשוטטים: "אתה יכול להתעטף בה ולחמם עצמך בעובי רך דרך ירחיה הקרים של ג'אגלאן ביתא; אתה יכול לשבת עליה בחופי חולות השיש הבהוקים של סנטראגיניוס V בשואפך את אדי הים המי-שכרים; אתה יכול לישון, מכוסה בה, מתחת לכוכבים הזורחים וריחה אדומה כל כך בעולם המדבר של קאקרפון" (הוצאת כתר, תרגום מתי ונגריק).

אם לשפוט על פי ההתלהבות וההיענות של תריסר האנשים שעמם שוחחתי השבוע על "יום המגבת" שחל מחר (25 במאי), אדמס

מוקסי אן מנגוס, הוכתרה ל"שגרירה הקוסמית של יום המגבת".
למטה: יום המגבת באוסטריה, 2012 צילומים: ג'ניפר ספורג'ין, פיליפ הורטשק

דאגלס אדמס. מסרים חברתיים
צילום: ג'יל פורמנובסקי

"הדבר המדהים ביותר", מסבירה מגנוס, "הוא שכל מה שקורה באינטרנט, בייחוד כל הקטע של ויקיפדיה, אלה דברים שאדמס הגאון צפה עוד בשנות ה-70. מי חלם אז על אינטרנט? מדרך הטרמפיסט הוא גרסה מוקדמת של ויקיפדיה".

אדמס לא כתב הרבה, ובכמה הזדמנויות טען שהוא בכלל לא בטוח שהוא סופר. מלבד המשת ספרי המדריך פירסם שני ספרים בסדרת הבלש ההוליסטי דירק ג'נטלי וספר בשם "הזרמנות אחרונה לראות" על בעלי חיים בסכנת הכחדה, שהתבסס על מסעות שערך עם הוואלוג הב-ריטי מארק קרווארדין. חלק גדול מזמנו הקצר של אדמס על פני האדמה הוקדש לפיתוח משי-חקי מחשב, עיבוד המדריך לתסריטים כושלים, כתיבת תסכיתי רדיו (כך החל פיתוח "מדריך חלקים), הרצאות בפני חובבי מדע, כתיבה על אקולוגיה, השתתפות בהפגנות למען בעלי חיים בסכנת הכחדה וכתיבת מאמרים לעיתון-נות, ברבים מהם הוא משבח את מחשב המקינטוש שהאזוב עליו והמצאות טכנולוגיות אחרות. פעם אחת, שנתיים לפני מותו, הקדיש שבוע לצעדת מחאה כנגד ציד קרנפים, שבמסגרתה הקיף את הר קילימנג'רו בתחפושת של קר-נף. בכמה ראיונות הסביר ש"הזרמנות אחרונה לראות", הספר היחיד שלו שאינו בדיוני, הוא האזוב עליו ביותר. זה גם הספר האזוב ביותר על הסוכנת הספרותית מגי פיליפס. גם עלי. זה אחד הספרים החכמים והמצחיקים שקראתי.

מתבונן חריף

ריצ'רד האריס היה חבר קרוב של אדמס, שותפו לפיתוח משחקי מחשב ואחד השותפים בהפקת הגרסה הקולנועית של "מדריך הטרמפיסט". הם נפגשו בתחילת שנות ה-90 והקימו חברת טכנולוגיה. כאשר שאלתי בראיון טל-פוני את האריס מה הזיכרון החי ביותר שלו מאדמס הוא אמר "האף הענק שלו" וצחק. אחר כך הסביר ברצינות שהזיכרון עם אדמס התי-בססה על החיבור בין חברות אמיצה עם הנאה צרופה מהיכולת האינטלקטואלית המדהימה שלו. "הוא היה מאותם אנשים ששווה להיות בשבילם. אני עדיין זוכר בפירוט שיחות שלי-

מות שניהלנו. אפשר היה לדבר אתו על פיי-לוסופיה וטכנולוגיה ברמה הגבוהה ביותר ובאותו זמן הוא שוחח עם החתול שישב על ברכיו. הוא היה הלא-מרען הטוב ביותר שהכירתי. תמיד חש ענווה ליד מדענים אבל הזמינו אותו בלי הרף להרצות בכנסים מדעיים. היתה לו יכולת מופלאה לנסח פרדוקסים מדעיים באופן רציני ומצחיק כאחד והוא תמיד הופתע מהיחס הרציני של מדענים כלפיו".

כאשר אני מכנה את אדמס סופר מדע בדיוני האריס מסתייג: "הוא היה מתבונן חריף בעולם, פילוסוף, שהגיש את האמירות שלו בספרי מדע בדיוני. היכולת המדהימה שלו היתה להתבונן במציאות שלנו בחדות ולנסח את מסקנותיו באופן שכולם רוצים לשמוע. הכתיבה שלו היא יותר הומור חברתי ממדע בדיוני. הסופר האזוב עליו ביותר היה פ.ג. וורדהאוס. זאת היתה בעיני אדמס כתיבה חברתית איכותית".

את יום המגבת מכנה האריס "בריחה מתמשכת". לדבריו זה נוגע ללב שאנשים רבים כל כך רוצים להפגין את אהבתם לאדמס. "אין ספק שזה נתן דחיפה אדירה לתעשיית המגבות", אומר האריס ומתגלגל לזחוק. "חבל שדאגלס לא נהנה מההכנסות". כאשר השיחה מתקרבת לסיומה, אומר האריס בקול מהורהר: "בעצם כל מה שאני עושה היום הוא המשך ישיר של השיחות שניהלתי אתו לפני 15 שנים".

פיליפ הורטשק (42) עובד במשרד אפרורי בכרונג' במערב אוסטריה. בשנה שעברה אירגן לכבוד יום המגבת מיצג מיוחד: "הבאנו בולי-דוור צהוב ענק, בדיוק כמו בפרק הפתיחה של 'מדריך הטרמפיסט לגלקסיה', הוא מסביר לי באנגלית במבטא גרמני כבד. "העמרנו אותו בכיכר והשתרענו לפניו עם פחיות הבירה שלי-נו, בדיוק כמו אתור דנט. קראנו במשך כמה שעות קטעים מספריו של אדמס. התאסף קהל די גדול וזה צולם לכל רשתות הטלוויזיה".

השנה מארגנים הורטשק וחבריו קריאת שירה ווגונית (לפי אדמס - שירת חיזורים שעלולה להוציא אדם מדעתו). מחה, במסגרת אירועי ה-25 במאי, יתאספו כמה עשרות אנישים שכותבים שירה גרועה במיוחד ויקריאו מיצירותיהם. הורטשק עצמו מתכנן להתחפש לחייה. "נגיש הרבה בירה, בוטנים ואולי נא-כל הגים. מה יכול להיות רע?" כמו מרואיינים אחרים גם הוא מקפיד לסיים את שיחתנו בכרכה שנהפכה כבר לקלאסיקה: "היו שלום ותודה על הדגים". הוא מוסיף שזה גם הספר האזוב עליו כי "זה סיפור אהבה נוגע ללב", ומזכיר לי לשאת את המגבת שלי מחה. □

אורן משקובסקי, מעריץ: "יום המגבת הוא החג היחיד שאני חוגג. זאת דרך מצוינת לחלוק כבוד לאדם שכתובתו הסבה לי הנאה עצומה. הרעיון של יום המגבת כל כך מופרך שזה כיף אדיר"

המון כאלה ומגנוס עסוקה מאוד. "אני הדראג קווין העקבית ביותר באמריקה. בחמש השנים האחרונות אני עושה רק מופעי מדע בדיוני". מגנוס מסבירה ש"אדמס חיבר מדע בדיוני להומור כמו שאיש לא הצליח לעשות לפניו. אבל יש בזה יותר. הוא היה אתאיסט קיצוני ויום המגבת הוא דרך לציין את הרמת הראש שלנו, האתאיסטים. אני לא צוחקת על אמונות דתיות אבל אני, כמו אדמס, שמחה לעשות סאטירה על הרבה דברים ודת היא אחד מהם. אדמס ידע לצחוק כמעט על כל דבר, גם על מיין וג'נרד, מה שקרוב כמו בן ללבי". ב-25 במאי תופיע מגנוס עם המגבת שלה בכנס באטלנטה שמציין 50 שנים לסדרת הטלוויזיה "Dr. Who" שאדמס היה בין הכותבים שלה.

המשך מהעמוד הקודם

במאי 2001 מת אדמס במפתיע, בגיל 49, מה תקף לב בביתו בקליפורניה. שבועיים לאחר מותו החליטו מעריציו ההמומים ברחבי העולם לציין בכל שנה את יום המגבת. ההתחלה היתה צנועה אבל השמועה התפשטה מהר.

מוקסי אן מגנוס, דראג קווין אמריקאית שמדברת בקול גברי ועבה, זכתה השנה למי-נוי הנכסף "השגרירה הקוסמית של יום המגבת". כרי לקבל את המינוי העלתה מוקסי לאתר "יום המגבת" סרטון תעמולה. בסרטון, בנאום שטוהי ומשעשע במיוחד, היא מפציצה רה בצופים, חבושה בפאה בלונדינית מהממת, להצביע עבורה, כי היא אחת ויחידה והיא גם "הקוסמטולוגית הראשית בספינת החלל אני-טרפרייז של הסדרה מסע בין כוכבים (סטאר טרק)". כירור קצר מעלה שמדובר בדמות של קוסמטיקאית חלל בדיונית שמוקסי העלתה לאתרים שונים, כדי לצרף עצמה בדרך זו לסדרת הטלוויזיה האהובה עליה. באחד הקטעים, למשל, היא מספרת בהתלהבות רכילות חמה מהמתרחש על סיפונה של האנטרפרייז. סקס עם רובוטים הוא לדעתה קטע הורס.

מוקסי אן מגנוס מתפרנסת מאהבתה לאד-מס. היא מעלה מופע סטנדאפ בכנסים מדעיים או בכנסים של חברות טכנולוגיה. מתברר שיש

